

Hand-out goede voorbeelden van het betrekken van inwoners

Deze hand-out is opgesteld in het kader van het webinar 'Een gezond en actief leven akkoord voor en met inwoners' op 20 april 2023. In [het webinar](#) werd duidelijk waarom het zo belangrijk is om van begin af aan met de mensen om wie het gaat samen te werken, hoe je dat als gemeente kan doen en waar je sleutelpersonen kan vinden. Ook werd verteld hoe je als gemeente in alle fasen en op alle niveaus van beleidsontwikkeling en -uitvoering de samenwerking met inwoners leidend kunt laten zijn.

- Hoe eerder je mensen betreft, hoe beter. Dat leidt tot succesvollere implementatie en grotere effectiviteit van de interventies.
- Geef altijd terugkoppeling. Sommige wijken worden vaak bevroegd, laat weten wat je ermee doet.
- Zorg voor korte lijnen met migrantenorganisaties. Wees bereikbaar, telefonisch en per email.
- Zorg voor evenwichtige vertegenwoordiging van de doelgroep. Als 67% van de doelgroep een migratieachtergrond heeft, zorg dan dat die ook als zodanig vertegenwoordigd is in het project.
- Gebruik migrantenorganisaties als bruggenbouwer. Zij weten hoe je bepaalde thema's (veel voorkomende problemen bij hun achterban) bespreekbaar kunt maken. Weet als gemeente welke expertise de verschillende migrantenorganisaties hebben.
- Maak het als gemeente mogelijk dat migrantenorganisaties zelf gegevens kunnen invullen op een sociale kaart.
- Houd als gemeente rekening met randvoorwaarden voor samenwerking, zoals tijd en budget (vergoeding reiskosten, telefoon etc.).
- Faciliteer als gemeente de verbinding tussen grote en kleine organisaties. Kleine organisaties kunnen leren van de ervaring van de grote organisaties.
- Trek als gemeentemedewerker en sleutelpersoon samen op, bijvoorbeeld bij problemen achter de voordeur. Kans is groter dat iemand opendoet als bewoner sleutelpersoon herkent of vertrouwen in heeft. Dat maakt een gesprek zoveel makkelijker. Sleutelpersoon: 'ik heb soms binnen 1 minuut het hele verhaal eruit'. Gemeente wordt vaak met wantrouwen bejegend.
- Sleutelpersonen vind je op plekken waar mensen vrijwilligerswerk doen, op scholen, in moskeeën, kerken, bibliotheken.
- Laat de wijk prioriteiten bepalen. Let op woordgebruik: vermijd woorden als 'ophalen' en 'positieve gezondheid' (alsof het altijd goed met je moet gaan).
- Zorg als gemeente dat je een potje met geld waarmee je direct in actie kan komen bij een goed idee; dat geeft vertrouwen.
- Gebruik ervaringsverhalen voor monitoring. Een ervaringsverhaal is niet het verhaal van één individu. Daar liggen data onder: laag inkomen, schulden, problemen achter de voordeur. Durf hieraan dezelfde waarde te geven als aan kwantitatieve data.
- Wees in je plan van aanpak voor SPUK-aanvraag zo concreet mogelijk over hoe je inwoners hebt betrokken: 'we hebben zoveel groepen gesproken, dit is het probleem wat we hebben gezien en dit is hoe we er invulling aan willen geven'.

Goede voorbeelden van jong tot oud

Het verkleinen van gezondheidsverschillen is een belangrijk doel voor gemeenten, omdat iedereen recht heeft op een gezonde en gelukkige toekomst. Uit het webinar bleek dat het van cruciaal belang is om inwoners, van jong tot oud, te betrekken bij de ontwikkeling van beleid en initiatieven. Door samen te werken en de stem van alle inwoners te horen, kunnen gemeenten effectievere en inclusievere zorg en ondersteuning ontwikkelen die iedereen ten goede komt.

Coalitie Kansrijke start Utrecht

In deze coalitie werken professionals, beleidsmakers én (aanstaande) ouders aan netwerken in de wijk. Een voorbeeld hiervan is de groep, 'Wij, Moeders voor elkaar'. Daarin ondersteunen en helpen moeders elkaar. Samenwerken met (aanstaande) ouders vraagt een andere houding van professionals. Ook beleidsmakers nemen de inzichten mee van mensen in de wijk bij het ontwikkelen van nieuw beleid. Een duurzame samenwerking waarbij (aanstaande) ouders meedenken en -werken aan projecten die aansluiten.

- [Lees meer over hoe Utrecht samenwerkt met alleenstaande ouders](#)
- [Bekijk meer voorbeelden over Kansrijke Start](#)

Kinderen in Zwolle onderzoeken hoe gezond hun wijk is

Hoe zien kinderen hun wijk? Welke mogelijkheden en bedreigingen zien zij om in hun wijk gezond te leven? Dat ontdek je door ze met een camera op zoek te laten gaan naar die plekken waar ze (niet) graag eten of spelen. En ze mee te laten denken over de oplossingen. Hoe ging de gemeente Zwolle te werk?

Een groep kinderen ging als 'junior-onderzoeker' de wijk in om foto's te maken waarover zij met de onderzoekers in gesprek gingen. Op basis van de foto's en gesprekken formuleerden de kinderen thema's en bespraken ze welke acties nodig waren.

Benieuwd naar de opbrengsten van deze methode? Lees hier verder

Studenten brengen dorpsdynamiek terug in Noordoost Friesland

Een groep studenten van de NHL Stenden Hogeschool heeft in samenwerking met Doarpswurk, een organisatie die zich inzet voor leefbaarheid in dorpen, een innovatieve methode ontwikkeld om dynamiek terug te brengen in dorpen. Middels spelvormen en bijeenkomsten zijn inwoners betrokken bij het vinden van oplossingen en het stimuleren van samenwerking. De studenten hebben de methode toegepast in vijf Friese dorpen. En met succes. De dorpen hebben meer onderlinge samenwerking, nieuwe ideeën en projecten opgezet en hebben meer zelfvertrouwen gekregen. De methode kan volgens Doarpswurk worden toegepast in andere dorpen en kan bijdragen aan een verbetering van de leefbaarheid op het platteland.

Lees meer over Doarpswurk

Sunny Selwerd: inwoners en gemeente maken wijk gezonder

Selwerd is een naoorlogse wijk in Groningen met grote uitdagingen op het gebied van gezondheid en welzijn. Veel bewoners leven in armoede en/of hebben stress en gezondheidsproblemen. Voor en door bewoners is het wijkplan 'Sunny Selwerd' gemaakt. Inwoners namen de afgelopen jaren actief deel aan verschillende projecten en initiatieven, zoals het opzetten van een beweegtuin en het organiseren van gezonde kookworkshops. Het doel van deze inspanningen is om de wijk gezonder en aantrekkelijker te maken voor bewoners. De gemeente ondersteunt deze initiatieven en stimuleert bewoners om mee te denken en mee te doen.

Lees meer over Sunny Selwerd of kijk op <https://www.sunnyselwerd.nl/>

'Voor Elkaar-teams' in Roosendaal

In Roosendaal zijn er zogenaamde Voor Elkaar Teams actief die zich richten op het ondersteunen en verbeteren van de zelfredzaamheid van bewoners. Deze teams bestaan uit professionals en vrijwilligers die samenwerken om passende hulp en ondersteuning te bieden aan bewoners die daar behoefte aan hebben. De teams zijn inzetbaar bij verschillende vraagstukken, zoals zorg en welzijn, financiën en huisvesting. Ze werken daarbij nauw samen met andere organisaties in de wijk en proberen de ondersteuning zoveel mogelijk op maat te bieden, rekening houdend met de persoonlijke situatie van de bewoners. Het doel is om bewoners zo lang mogelijk zelfstandig te laten wonen en hen te ondersteunen bij het vinden van oplossingen voor problemen die zij ervaren.

[Lees meer over de Voor Elkaar Teams](#)

Voor-elkaar-teams

In de Voor-elkaar-teams helpen buurtgenoten andere buurtgenoten. De vrijwilligers van Voor Elkaar geven informatie en advies en helpen problemen oplossen. Zij beantwoorden vragen aan buurtbewoners die:

- moeite hebben om rond te komen of financiële vragen hebben
- iets voor een ander willen betekenen, of zich zorgen maken over iemand
- zelfstandig willen blijven wonen, of gewoon mee willen doen in de buurt
- het even niet meer zien zitten, of zich alleen voelen
- moeite hebben met lezen of schrijven

Inwonersbetrokkenheid bij Gezond Achtkarspelen

De gemeente Achtkarspelen nodigt haar inwoners uit om in gesprek te gaan over wat zij belangrijk vinden voor verbetering van hun gezondheid. De gesprekken vinden plaats in kleine groepen en richten zich op verschillende aspecten, zoals voeding, beweging, ontspanning en sociale contacten. Inwoners kunnen ideeën en suggesties delen en aangeven waar zij tegenaan lopen op het gebied van gezondheid. De uitkomsten van de gesprekken zijn meegenomen in de nota lokaal gezondheidsbeleid en verwerkt in [deze infographic](#).

Verder zijn er in Achtkarspelen diverse initiatieven van inwoners en organisaties, zoals:

- **Mei Elkoar Yn Drogeham (MEYD):** inwoners en professionals werken samen aan een gezonde buurt, o.a. een werkgroep Fit en Sûn.
- **Trynwâlderein:** belangenbehartiging in een ouderen voor ouderen -netwerk, gaat over vraag en aanbod van vrijwillige en professionele zorg.

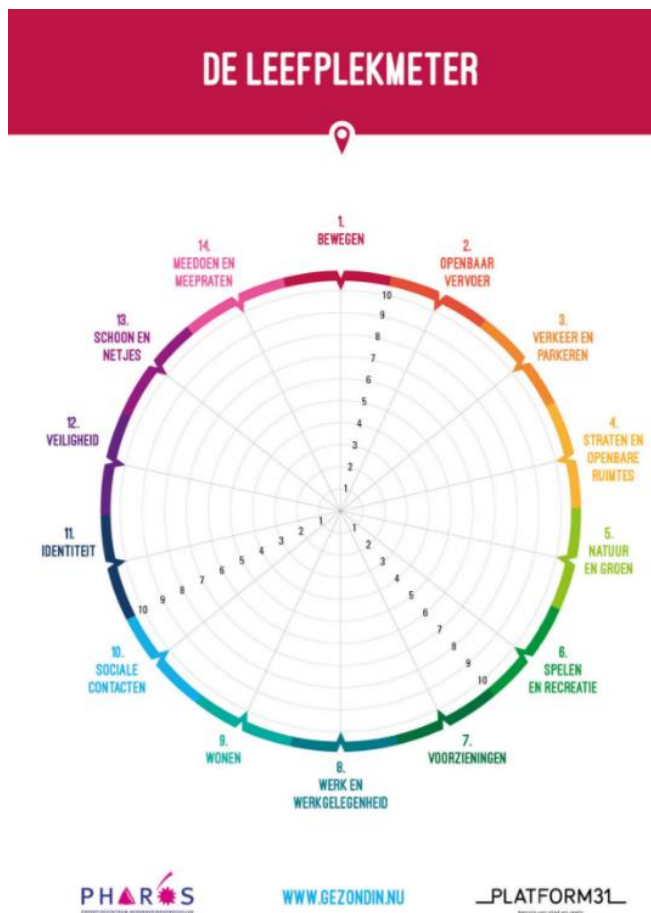
- **Tuinen verbinden Buitenpost:** zorgen voor meer verbondenheid tussen tuinen en meer biodiversiteit in landschap en openbaar groen. Bijvoorbeeld door het planten van bollen in berm en zaaien van bloemzaad.
- **'t Stationnetje:** plekken in Hurdegaryp en in Buitenpost waar jongeren terecht kunnen als zij aan een doel willen werken (bijvoorbeeld schoolkeuze, werk zoeken, werken aan een talent) en voor sociaal contact.

Lees meer over een [gezond Achtkarspelen](#)

Aan de slag met de Leefplekmeter in Berg en Dal

Hoe krijg je als gemeente een goed beeld van wat er in een wijk speelt? En nog belangrijker: hoe geef je inwoners daarbij een stem en een rol in de uitvoering? Om dit te bereiken gebruikt de gemeente Berg en Dal de Leefplekmeter in de wijk Stekkenberg. Met dit instrument kunnen inwoners een cijfer geven aan veertien thema's over hun omgeving, die van invloed zijn op gezondheid. De generieke Leefplekmeter is daarvoor hertaald naar B1 en specifiek gemaakt voor deze wijk. Sleutelpersonen in de wijk zijn door Pharos getraind over het afnemen van de Leefplekmeter. De grootste opbrengst zit hem namelijk niet in de score maar in het gesprek over de beoordeling.

Lees meer over de Leefplekmeter in Berg en Dal

Gezond en gelukkig oud in Tilburg

In het project Gezond en gelukkig oud in Tilburg organiseren vrijwilligers en ouderen zelf diverse activiteiten. Het doel: ouderen ondersteunen bij het behouden van hun zelfstandigheid en hen de mogelijkheid te bieden om nieuwe sociale contacten op te doen. Bijvoorbeeld:

- **ANWB Automaatje van ContourdeTwern:** vrijwilligers vervoeren met hun eigen auto minder mobiele ouderen naar afspraken zoals de dokter en ziekenhuis. Of naar een gezellig uitje, zoals koffiedrinken in de stad of een bezoek aan familie/vrienden. Zo kunnen ouderen blijven deelnemen aan activiteiten en het geeft zingeving aan de vrijwillige chauffeurs. Een professionele lokale coördinator werft en begeleidt de vrijwilligers en zorgt voor verbindingen. Het concept is ontwikkeld door de ANWB.
- **Fijn Thuis gesprekken:** getrainde vrijwilligers gaan bij ouderen thuis op bezoek en/of doen dit telefonisch. De 75-jarigen ontvangen een brief. De overige worden via het eigen netwerk en dat van de partners bereikt. Hier ligt de focus op 65+ers die te maken hebben met 'life-events'.
- **Gezond en gelukkig oud in je wijk of dorp:** de gemeente werkt aan een ouderen- en dementievriendelijke leefomgeving met integrale aandacht voor ouder worden in de wijk. In gesprek met inwoners (55+ of 65+) wordt in kaart gebracht of er voldoende geschikte woningen zijn, welke voorzieningen en ontmoetingsmogelijkheden er zijn, de bereikbaarheid hiervan, of er genoeg aandacht is voor bewoners met geheugenproblemen en of dementie etc. Daarna wordt samen met bewoners een actieplan opgesteld en uitgevoerd.
- **Samenwerkingsnetwerken in wijk of dorp:** de gemeente heeft samenwerkingsnetwerken rondom 'ouder worden in de wijk en het dorp' in kaart gebracht. Zo'n netwerk bestaat bijvoorbeeld uit professionals op het gebied van wonen, zorg, medisch/huisarts, welzijn, gemeente, (actieve vrijwillige) ouderen, wijkraad, ondernemers en andere (vrijwillige) organisaties.

[Lees meer over Gezond en gelukkig oud in Tilburg](#)

Meer informatie

- Publicatie: Samenwerken met sleutelpersonen in de gemeente
- Whitepaper: Samenwerken met de mensen om wie het gaat
- Checklist voor gemeenten: bereiken en betrekken
- Publicatie: Inwoners in de hoofdrol